

Metodický pokyn č. 8/2021

kterým se blíže upravují pravidla pro chov jelenovitých v režimu ekologického zemědělství

Č.j.: MZE-66311/2021-18132

Právní úprava:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/848 ze dne 30. května 2018 o ekologické produkci a označování ekologických produktů a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 834/2007 (dále jen „nařízení (EU) 2018/848“);
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2020/464, kterým se stanoví některá prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/848, pokud jde o doklady potřebné ke zpětnému uznání období pro účely přechodu, produkci ekologických produktů a informace, jež mají členské státy poskytovat (dále jen „nařízení Komise (EU) 2020/464“).

1. Pravidla přivedení zvířat na ekologickou farmu

1.1 V případě již zavedené ekologické farmy zvířata přiváděná na ekologickou farmu musí, kromě případů uvedených písm. b), c) a d) pocházet z ekologického chovu (farmy). Ekologický zemědělec tedy musí nejdříve vyvinout úsilí o sehnání zvířat z ekologického chovu. Právě pro tyto účely byla vytvořena Databáze dostupných EZ zvířat podle článku 26 nařízení (EU) 2018/848, viz <http://eagri.cz/public/app/eagriapp/EKO/Inzeraty/Prehled/> a teprve v případě neúspěchu (v případě, že na trhu i v databázi nejsou k dostání ekologická zvířata ani zvířata v přechodném období) přivést zvířata z konvenčního chovu.

Na farmu registrovanou v systému ekologického zemědělství je tedy možné (bez předem udělené výjimky, viz dále) přivést zvířata:

- a) z chovu v režimu ekologického zemědělství bez jakéhokoli omezení;
- b) z chovu v režimu přechodného období pouze v případě, že se jedná o zvířata narozená na farmě v průběhu tohoto přechodného období a za podmínek uvedených v Metodickém pokynu pro ekologické zemědělství č. 6/2021;
- c) z konvenčního chovu při utváření nového stáda a při obnově stáda, a to pouze za podmínek uvedených v Metodickém pokynu č. 6/2021;
- d) plemenné samce, a to i z konvenčního chovu.

1.2 Nákup zvířat z konvenčního chovu

Konvenční zvířata je možné přivádět na ekofarmu pouze pro chovné účely, a to při vytváření nového stáda, při obnově stáda, při rozšíření ekofarmy, při změně a zavádění nového druhu zvířat. Obecná pravidla pro přivedení konvenčních zvířat na farmu jsou uvedena v Metodickém pokynu č. 6/2021.

1.3 Přechod chovu z konvenčního do ekologického zemědělství

V případě, že chov (farma) jako celek teprve vstupuje do režimu ekologického zemědělství, postupuje se podle bodu 1.7.1. přílohy II, části I nařízení (EU) 2018/848, který uvádí:

Aby byly rostliny a rostlinné produkty považovány za ekologické produkty, musejí se pravidla produkce stanovená v tomto nařízení uplatňovat na pozemcích během přechodného období v délce alespoň dvou let před výsevem nebo v případě travních porostů či víceletých píceň během období alespoň dvou let před jejich použitím jako ekologické krmivo nebo v případě víceletých plodin jiných než píceň během období alespoň tří let před první sklizní ekologických produktů.

To znamená, že přechodné období u pozemků, trvá 2 roky (kromě pozemků s víceletými plodinami/trvalými kulturami). U jelenovitých trvá období přechodu 12 měsíců. Období přechodu zvířat, než jsou uznána jako ekologická, však nesmí být kratší než přechodné období celé farmy. Když tedy farma s chovem jelenovitých vstupuje do režimu ekologického zemědělství jako celek, přechodné období pro farmu i chov trvá 2 roky (kromě pozemků s víceletými plodinami/trvalými kulturami).

V případě ekologické farmy, která dosud měla jelenovité vedené jako konvenční jednotku, kterou hodlá převést na ekologickou jednotku, dodrží přechodné období 12 měsíců. Od prvního dne převodu platí, že jsou dodržována veškerá pravidla ekologické produkce.

2. Výživa

Ve výživě platí všeobecné zásady pro chov zvířat uvedené nařízením (EU) 2018/848, pro chov jelenovitých je výživa dále specifikována přílohou II, část II, b. 1.9.2.1, jež uvádí:

2.1 Pokud jde o výživu, použijí se tato pravidla:

a) alespoň 60 % krmiva¹⁾ pochází z vlastního zemědělského podniku, nebo pokud to není proveditelné či takové krmivo není k dispozici, je vyráběno ve spolupráci s dalšími ekologickými produkčními jednotkami nebo produkčními jednotkami v přechodném období a výrobci krmiv za použití krmiva a krmných surovin z téhož regionu.²⁾ Tento procentní podíl se od 1. ledna 2024 zvýší na 70 %;

b) zvířata mají přístup na pastvinu, kdykoli to podmínky dovolí;

c) pokud mají zvířata přístup na pastvinu v období pastvy a pokud zařízení na přezimování umožňují zvířatům volnost pohybu, je možné se odchýlit od povinnosti umožnit přístup na otevřená prostranství v zimních měsících;

d) systémy odchovu jsou založeny na maximálním využívání pastvin podle jejich dostupnosti v různých obdobích roku;

e) nejméně 60 % sušiny v denní krmné dávce pochází z objemného, čerstvého, sušeného nebo silážovaného krmiva.

Dále nařízením (EU) 2018/848 příloha II, část II, b. 1.9.2.1, písm. e) doplňuje, že podíl sušiny lze v období laktace snížit z 60 % na 50 % a to na maximální dobu tří měsíců na začátku laktace.

f) v období vegetace je v kotci³⁾ zajištěna přirozená pastva. Kotce, které nemohou zajistit přirozenou pastvu v období vegetace, nejsou povoleny;

g) krmení⁴⁾ je povoleno pouze v případě nedostatečné pastvy v důsledku špatných povětrnostních podmínek;

¹⁾ Hmotností krmiva

²⁾ Za region lze považovat území států Česká republika, Slovensko, Maďarsko, Rakousko, německé spolkové země Bavorsko a Sasko, z Polska pak vojvodství Dolnoslezské, Opolské, Slezské a Malopolské.

³⁾ Pojem kotec je definován v článku 3 b. 75 v nařízení (EU) 2018/848. Kotcem je myšlena ohrada (výběh) pro jelenovité tj. ohraničená plocha, jejíž součástí je prostor, v němž jsou zvířata chráněna před nepříznivými povětrnostními podmínkami.

⁴⁾ Pojem krmení je myšlena kompletní náhrada pastvy.

h) zvířatům chovaným v kotci je k dispozici čistá a čerstvá voda. Není-li k dispozici přírodní zdroj vody, který je zvířatům snadno dostupný, jsou zajištěna napajedla⁵⁾.

2.2 Minimální doba výživy mateřským mlékem

Dle článku 5 nařízení Komise (EU) 2020/464, je minimální období uvedené v příloze II, části II, bodu 1.4.1 písm. g) nařízení (EU) 2018/848 **pro krmení sajících mláďat jelenovitých přednostně mateřským mlékem činí 90 dnů po narození.**

3. Chov a chovatelské postupy

V chovu jelenovitých platí všeobecné zásady pro chov zvířat uvedené nařízením (EU) 2018/848; pro chov jelenovitých jsou chovatelské postupy dále specifikovány přílohou II, částí II, b. B. 1.9.2.2, jež uvádí:

3.1 Pokud jde o chov a chovatelské postupy, použijí se tato pravidla:

- a) prostory jelenovitých jsou vybaveny úkryty, přístřešky a ploty, které zvířata nezraňují;
- b) v kotcích jelena evropského musí mít zvířata možnost válet se v bahně (tzv. kališti⁶⁾), aby byla zajištěna péče o srst a regulace tělesné teploty;
- c) podlahy pro případné vnitřní ustájení jsou hladké, nikoli však kluzké;
- d) prostory pro ustájení jsou vybaveny pohodlným, čistým a suchým prostorem na spaní/odpočinek o dostatečné rozloze, který je tvořen pevnou konstrukcí bez roštů. Prostor k odpočinku je vybaven dostatečně velkým suchým místem ke spaní, které je pokryto podestýlkou. Podestýlka sestává ze slámy nebo jiného vhodného přírodního materiálu⁷⁾. Může být vylepšena a obohacena o jakékoli minerální produkty, které jsou povoleny jako hnojivo nebo pomocná půdní látka pro použití v ekologické produkci podle článku 24 (nařízení (EU) 2018/848);
- e) krmeliště jsou umístěna na ploše chráněné před počasím a jsou přístupná jak zvířatům, tak i osobám, které se o ně starají. Půda, na níž jsou krmeliště umístěna, musí být zpevněna a zařízení určené ke krmení musí mít střechu; Krmeliště jsou umístěna na ploše chráněné před nepříznivými povětrnostními podmínkami, které by mohly negativně ovlivnit kvalitu krmiv.
- f) nelze-li zajistit stálý přístup ke krmení, musí být krmeliště koncipována tak, aby se všechna zvířata mohla krmít současně.

3.2 Parametry a technické požadavky týkající se venkovních výběhů

Článek 7 nařízení Komise (EU) 2020/464 uvádí:

1. Jelenovití se chovají ve venkovních výběžích nebo kotcích, které poskytují pastvu, kdykoli to podmínky umožňují⁸⁾.
2. Venkovní výběhy nebo kotce jsou postaveny tak, aby různé druhy jelenovitých mohly být v případě potřeby oddělené.
3. Jednotlivé venkovní výběhy nebo kotce je možné rozdělit na dvě části (nebo i na více částí) nebo každý venkovní výběh či kotec přímo sousedí s jiným výběhem nebo kotcem; aby bylo možné v jednotlivých částech nebo venkovních výběžích či kotcích postupně provádět údržbové práce⁹⁾.

⁵⁾ Chovatel musí mít povolení k odběru vody od referátu ŽP příslušného MěÚ.

⁶⁾ Dle nařízení (EU) 2018/848, přílohy II, části II, b. 1. 6. 10 ekologický chov hospodářských zvířat nesmí probíhat ve výběžích na velmi vlhké nebo močálavité půdě. V souvislosti s přílohou II, částí II, b. B. 1.9.2.2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/848 vyplývá, že výběh pro jelena evropského má být převažujícím trvale nezamokřeným místem, kde na některých částech pozemku má možnost válet se v bahně (přírodní nebo uměle vytvořené kaliště).

⁷⁾ Za vhodný přírodní materiál se rovněž považuje suché listí.

⁸⁾ Ve stejném výběhu je umožněna i pastva ostatních hospodářských zvířat chovaných v systému ekologického zemědělství.

⁹⁾ Postačující je, aby byla možnost v případě potřeby údržbových prací přesunout zvířata z jedné části výběhu do druhého.

3.3 Intenzita chovu a minimální rozloha

Příloha I, část II nařízení Komise (EU) 2020/464 uvádí intenzitu chovu a minimální rozlohu venkovní plochy pro jelenovité následovně:

Příloha I, část II: Intenzita chovu a minimální rozloha venkovní plochy pro jelenovité podle článku 6		
Druhy jelenovitých	Minimální rozloha venkovní plochy pro výběh nebo pro kotec	Intenzita chovu – maximální počet dospělých zvířat (*) na hektar
Jelen sika <i>Cervus nippon</i>	1 ha	15
Daněk evropský <i>Dama dama</i>	1 ha	15
Jelen evropský <i>Cervus elaphus</i>	2 ha	7
Jelen milu <i>Elaphurus davidianus</i>	2 ha	7
Více než jeden druh jelenovitých	3 ha	7 v případě, že součástí stáda je jelen evropský nebo jelen milu; 15 v případě, že součástí stáda není jelen evropský ani jelen milu
(*) Dva jelenovití ve věku do 18 měsíců se počítají jako jeden dospělý jelenovitý.		

3.4 Požadavky na vegetaci a parametry chráněných zařízení a otevřených prostranství

Článek 8 nařízení Komise (EU) 2020/464 uvádí, že:

1. Zařízení pro vizuální ochranu a pro ochranu před počasím jsou jelenovitým poskytována pokud možno v podobě přirozených přístřešků, jako je začlenění skupinek stromů a křovin a částí nebo okrajů lesa do venkovního výběhu nebo kotce; pokud to není v dostatečné míře možné po celý rok, jsou poskytovány uměle vybudované zastřešené přístřešky.
2. Venkovní výběhy nebo kotce pro jelenovité jsou vybaveny zařízeními nebo jsou pokryty vegetací, která zvířatům umožňuje otírat (vytloukat) lýči z parohů.
3. V pozdní fázi březosti a dva týdny po narození mají samice jelenovitých přístup na plochy pokryté vegetací, která poskytuje úkryt pro jejich mláďata (vyšší trávobylinná vegetace a křoviny).
4. Ploty okolo venkovních výběhů jsou postaveny tak, aby jelenovití nemohli utéct.
To znamená, že okolo pastevního areálu musí být oplocení, které zajistí, že zvířata neutečou do volné přírody (min. výška 1,8 m a velikost ok, aby jím nemohla prolézt mláďata).

4. Závěrečná ustanovení

4.1 Tento metodický pokyn nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2022.

V Praze dne 26-11-2021

Ing. Petr Jílek

ředitel Odboru environmentálního
a ekologického zemědělství

